

ПОСТПРОГЕННИЙ РОЗВИТОК СОСНЯКІВ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ, ВКЛЮЧАЮЧИ ВПЛИВ ВІЙНИ

Губарев І.І., гр 205-22м-02

Науковий керівник – канд. техн. наук, доц. **В.І. Д'яконов**
Державний біотехнологічний університет

Серед усіх природних екосистем України ліси чи не найбільше страждають від інтенсивних бойових дій, а їхнє повне відновлення потребуватиме найбільше часу. Масоване застосування артилерії та ударної авіації по військових та інфраструктурних об'єктах в лісах і поблизу них спричиняє лісові пожежі, які в посушливих умовах можуть знищити тисячі гектарів лісу. Наприклад, це сталося протягом весни в Чорнобильській зоні відчуження та на її околицях, де згоріло понад 10 тисяч га. Одним із аспектів є вплив безпосередньо вибухів боєприпасів під час масштабних артилерійських та авіаційних обстрілів. Це завдає значної шкоди. А у вогні спричинених обстрілами пожеж гинуть десятки тисяч тварин, не кажучи вже про незліченну кількість рослин.

Також найбільш важливою задачею на найближчий час є безпека місцевого населення, яке проживає біля місць з ВМП, а також навмисно чи ненавмисно може потрапити на забруднені ділянки. Незаконне відвідування населенням ділянок з ВМП несе у собі ризики виникнення пожеж, самовільних рубань тощо. З метою дотримання законодавчих вимог та донесення до населення своєї чіткої позиції, лісогосподарські підприємства, як постійні лісокористувачі, повинні розробити процедуру для визначення в натурі меж ділянок лісового фонду, які потенційно можуть бути забруднені ВМП, та закріплення документально та формально цієї території як такої, де тимчасово призупинено ведення лісового господарства.

Головною проблемою ведення лісового господарства у Лівобережному Лісостепу є неможливість проведення з безпекових міркувань розробки згарищ, санітарних та інших рубок та лісовідтворення на територіях, що знаходилися у зоні активних бойових дій та у зоні біля лінії розмежування ООС. Обстеження на Луганщині у 2014-2021 рр. таких ділянок свідчать, що на територіях пройдених пожежами 2014 р. активно відбуваються природні процеси всихання пошкоджених вогнем дерев, часткове руйнування деревостанів та масове надійне природне відновлення головних порід на згарищах.

Отже, головною метою є поновлення та допомога у розвитку молодим соснякам. Саме тому необхідно розробити план дій постпірогенного відновлення сосняку після воєнного конфлікту.